

Sloni vzdržujejo pokopališča ravno tako kakor ljudje. Kakor hitro se je približal staremu slonu vodniku čas smrti, ga ženejo drugi sloni na pokopališče. Saj je znano, da še ni nikdo naletel kje v pragozdu na ostanke od starosti poginulih slonov. Midva sva pa na tem mestu odkrila pokopališče slonov in prisostvovala pokopu.

Ko sva drugi dan za tem preiskala z domačinom močvirje, sva odkrila v blatu ogromna okostja. Ležala so pogreznjena v blato gotovo že stoletja. Med okostji pa so bili tudi dragoceni slonovi zob. Močvirje je krilo slonov zaklad, ki je bil toliko vreden kakor zlato polje. Radi odkritja tega zaklada se me je oprijelo ime »Kralj slonov«.

*

Vinogradno kolja, cepano, žagano in okroglo, kakor tudi vsake debelosti rezan les od smreke, bora in macesna, prodaja ali zamenja za izborna kvalitetna vina Gnilšek, trgovina z vinom in lesom v Mariboru, Rzlagova 25. 249

Denar v nahrbtniku. Pred časom je prišel v Maribor priprost človek in je v nahrbtniku prinesel veliko svoto denarja ter ga naložil. Sedaj je prišel v veliki skrbi, če bi ga ven dobil. Dali so mu ga, celih 200.000 Din. Dal pa ga je nazaj in dejal: »Zdaj vidim, da ga še res imate! Kar obdržite ga!« In zopet je odšel z nahrbtnikom. — Če tudi boječ se za svoj denar je uvidel, da je le bolj pametno, ako ga ima naloženega, kakor pa, da ga v nahrtniku prenaša. Pametno ravna tisti, ki denar naloži. Naložite ga v Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru!

Trošarina na vino 2 Din. Finančni minister dr. Djordjevič je predložil dne 1. marca parlamentu zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o

državni trošarini. Kar se tiče trošarine na vino, se določa, da se plača trošarina na vino, ko pride v promet, ali ko se uvozi iz inozemstva, v višini 50 Din za 100 kg, odnosno 100 litrov vina. Banovine bodo smele od 1. aprila nadalje pobirati največ 50 Din trošarine, občine pa od 1. julija dalje največ 100 Din trošarine za 100 kg. Za vino se smatra samo ona pijača, ki je proizvod alkoholnega vrenja mošta od svežega grozdja domače vinske trte. Vino, ki ima nad 18 stopinj alkohola, se smatra za špirit in se plača trošarina kakor za špirit. Državna trošarina se bode pobirala od konzumenta, ki je vino kupil, ali je dobil od producenta na kak drug način. Vinski trgovci, ki imajo vino iz lastnih vinogradov, ali iz kupljenega grozdja, morajo prijaviti dobljeno količino nadalje do 20. novembra in takoj plačati trošarino po odtakanju vina. Na ostale prirodne sadne soke, kakor tudi na vinski mošt, ne more niti banovina, niti občina uvesti nobenih dajatev. Kmetje, ki nimajo lastnih vinogradov, lahko kupijo za lastno potrebo letno 50 litrov vina brez trošarine, in sicer pod pogojem, da to vino kupijo neposredno od vinogradnikov samih.

Vinska razstava in vinski sejem v Slov. Bistrici. Slovenjebistriška vinarška podružnica priredi v dneh 19., 20. in 21. marca 1932 vinsko razstavo in vinski sejem. Razstavljeni bodo mešana kakor tudi najfinejša sortna vina iz celega slovenjebistriškega sod. okraja. Vinogradnikom se bo dala prilika, da svoj vinski pridelek nudijo v nakup tudi širšim krogom interesentov ter se vabijo, da svojo udeležbo pri razstavi javijo najkasneje do 10. t. m. vinarški podružnici v Slov. Bistrici. Od vsake sorte se mora za razstavo oddati tri buteljske steklenice. Kdor jih nima, jih dobi na posodo pri podružnici. Vina samorodnih trt so od razstave izključena. — Ker so slovenjebistriška vina znana kot izmed najboljših v Sloveniji, se vabijo na sejem vsi interesenti, posebno seve

gostilničarji in hotelirji, ki bodo med razstavljenimi vzorci gotovo našli mnogo ustrežajočih. Železniške in avtobusne zveze so ugodne.

Sv. Lenart nad Laškim. Dne 28. svečana se je pri nas zaključil šesttedenski kmetijski tečaj, kateri je prav dobro uspel. Od 25 do 30 in še več udeležencev, fantov in mož, se je udeleževalo za kmeta tako važnega pouka. Da se je pri nas ta tečaj vrátil, gre zahvala predvsem kmetijskemu referentu iz Laškega g. Zupanu in g. dr. Jerini, živnozdravniku v Laškem, katera dva gospoda sta bila glavna predavatelja. Nadalje smo dolžni se zahvaliti g. šolskemu upravitelju, kateri je dovolil prostor za predavanja v šoli ter tudi nastopil kot predavatelj v državoznanstvu. O higijeni je predaval g. dr. Lovšin, zdravnik v Laškem, pojasnila o davkih pa je dajal g. Zlindra od davčne uprave iz Laškega. Zahvala sploh vsem, kateri so na ta ali drug način pripomogli k lepemu uspehu tega tečaja. Zelimo še večkrat kaj enakega, da bo občine Sv. Lenart, oziroma nje občani prednjačili v napredku kmetijstva v dobrobit samega sebe in skupnosti.

Katera močna krmila je pokladati brejim in molznim kravam poleg sladke krme, da bodo dajale več mleka? Če imamo dobro sladko seno, ki smo ga pravočasno pokosili in dobro posušili, dajamo kravam še nekaj pšeničnih otrobov, ali pa oljnih tropin (prg). Poleg tega je zelo dobro pokladati živini pozimi nekaj pese ali korenja. Koliko otrobov ali tropin treba za eno kravo na dan, se ravna po tem, koliko krmi mo seno, slame in korenstva. Če pokladamo živini v glavnem le dobro sladko seno, pa nič ali le malo slame, bo treba manj močnih krmil, če pa dajamo malo sena in več slame, ali tudi veliko korenstva, bo treba več močnih krmil. Breja krava, ki ima že malo mleka, rabi manj močnih krmil, kakor dobra molznica. Prav dobro močno krmilo za molzne krave so pšenični otrobi iz kmečkih mlinov (otrobi iz valjčnih mlinov so mnogo manj vredni). Dajemo jih po 1—3 kg na dan. Izmed olj-

O požrežnosti in starosti ščuk.

Najpožrežnejša od sladkovodnih rib je — ščuka, ki se poleg rib, žab, podgan in sličnega loti tudi domačih in divjih rac, oziroma gosi. Na Ruskem je celo zabeležen žalosten konec letnega kmečkoga dečka, ki ga je pri kopanju zagrabila ščuka za noge in potegnila pod vodo. Bibliči po različnih slovenskih deželah so celo prepričani, da lahko obsede staro ščuko — vrag, ki potem zalezuje ljudi ob reki. Te pravljice so najbrž nastale zaradi tega, ker učaka ščuka kot edina izmed naših domačih rib neverjetno visoko starost. Dokazano je,

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

Po zmagi so ugotovili, da je vodil konjenski napad s hrvaške strani celjski okrožni poveljnik Jurij Schrattenbach, ki si je lastil tudi kmečke ujetnike in predvsem ranjenca v bleščeči viteški bojni opremi in z oprsnikom ter čelado zavarovanega mladeniča, ki mora biti po zunanosti in posebno po obrazu sojeno, kak plemič, ki se je zgubil iz bojaželjnosti med puntarje.

Nesrečni 8. februar 1573 je končal s smrtjo in robsko verigo za celotno kmečko moško punto.

VII. POGLAVJE.

Zmagovalci so dobro znali, da je jedro kmečke vojske pri Dolnji Stubici še nedotaknjeno in da še bodo imeli precej opravka, predno bo upor premagan, zatrt, udušen in glavni krivci pozvani na odgovor. Koj po šentpeterski zmagi so pustili

11

mrlične nepokopane in se odpravljali na Hrvaško do konečne zmage.

Ujetnike je prevzel celjski okrožni načelnik Schrattenbach, ki je imel na razpolago v Celju ječe. Nekaj ujetih kmetov bo moral odposlati v Gradec ter na Dunaj, kjer bodo zaslišani na najvišjih mestih, ki sta bili proti iztrebljenju zadnjega kmečkoga punta z ognjem ter mečem od strani plemstva. Schrattenbachu je bilo predvsem za oba ujetnika v vprav viteških opremah, ta dva je hotel obdržati v Celju, da bi kaj preveč ne odkrila v Gradcu ter na Dunaju. Starejši od obeh zajetih kolovodij je imel težko rano na glavi, je bil globoko nezavesten in tega je bilo treba naložiti na voz, predno ga doleti kazen izpod krvnikove roke. Mlajši ni bil ranjen, ni pa maral dati na nobeno vprašanje odgovora. Neprestano je tiščal k ranjenemu tovarišu in jokal pri pogledu na njegovo opasno stanje.

Dne 8. februarja zjutraj je zapustil Schrattenbachov oddelek Št. Peter z uklenjenimi ujetniki, z na voz naloženim težkoranjencem in se pomikal naglo preko Podčetrčka ter Šmarja proti Ce-

nih tropin prodaja sedaj Kmetijska družba lanene in orehove tropine. Na dan jih pokladamo po 1—2½ kg. Še bolje je, ako damo polovico otrobov in polovico oljnih tropin. Z ozirom na redilno vrednost so danes oljne tropine cenejše kakor otrobi.

Kako pripraviti koruznico, da jo čim bolj izkoriščam za krmo? Ko sejem koruzo, denem med seme eno pest umetnega gnojila. Katera umetna gnojila naj vzamem? Koruznico je najbolje izkoristiti, če jo skisamo (ensiliramo) v jami. V ta namen jo je treba na kratko razrezati in jo mešati med drugo zeleno krmo, pesno perje itd. ter dobro stlačiti. Nazadnje, ko se krma popolnoma vsede, jo pokrijemo s slamo ali plevami in po vrhu zadelamo z ilovico. V dveh mesecih je krma kislá. Umetnih gnojil ne smemo mešati med seme, ker nekatera gnojila škodujejo kaljivosti. Vzemimo na 1 oral posetje 100 kg apnenega dušika in 150 kg superfosfata in če je zemlja peščena, vsaj 50 kg kalijeve soli. To gnojilo potrosimo na zorano njivo pred setvijo.

Kako in s čim se uniči koruzni molj? Gosenica koruznega molja se nahaja jeseni, ko spravljamo koruzovino, v steblih nizko pri tleh. Zato krepko prevlečite njivo z brano, ali še bolje z ekstirpatorjem, da spravite iz zemlje koruzne štore, ki jih znosite na kup, posušite in sežgite. Ker pa ostane nekaj gosenic tudi v koruznici, moramo gledati, da tudi te uničimo. Najbolj gotovo je, če koruzovino sežgemo, kajti če jo nastiljamo ali krmimo, se večina gosenic ohrani. Dobro je tudi, če koruzovino okisamo v jamah (ensiliramo), ker gosenica pogine, ko se krma ugreje. Precej pomaga tudi, ako obžagamo koruzne vrhove, ko je gosenica še visoko gori pod vrhom; to je nekako ob koncu julija ali začetkom avgusta. Zatiiranje je uspešno le tedaj, če ga vrše vsi kmetovalci dotičnega kraja.

Kako odpravimo preslico s travnika in njive? Preslica uspeva dobro le na

mokrih tleh. Da jo zatremo, je predvsem potrebno zemljo osušiti. Poruvati jo moramo kolikor mogoče globoko, da ji opeša korenika; če jo le plitvo izrujemo, ji to ne prizadeva nikake škode. Najvažnejše pa je, da porujemo one rjave rastline, ki jih vidimo zgodaj na spomlad že marca meseca in ki niso prav nič podobne zelenim rastlinam, ki zrastejo pozneje. S teh rjavih rastlin se vsipljejo troši, ki se z njimi širi rastlina naokoli in ki iz njih zrastejo zelene rastline, kakršne so splošno znane kot preslica.

*

O usmiljenju.

Res, nekaj vzvišenega je usmiljena ljubezen. Poganstvu je pojem »usmiljenje« neznan. In če se tudi kedaj pomaga revežu, bolniku ali drugemu pomoči potrebnemu, se to ne zgodi iz ljubezni do bližnjega, temveč ima gotovo sebičen namen, kovati iz tega kakšno — korist.

Kristusov nauk je napravil iz nas ljudi brate in sestre, ki si naj med seboj pomagamo in se podpiramo v vseh telesnih in duševnih stiskah. Če se pa vsi kristjani ne ravnaajo po tej zapovedi, še to ni nikak dokaz zoper Kristusov nauk, temveč le dokaz, da ne živijo ljudje, ki se sicer imenujejo kristjane, po svoji veri.

Vsak človek ima priliko, da v svojem krogu dejansko vrši dela krščanskega usmiljenja. Prav posebno pa še naša dekleta, ki so vendar poklicane za to, da nekoč v svojem poklicu kot žene in matere živijo, delujejo in se žrtvujejo le za druge. Čim prej se mlado deklet vadi v nesebičnem žrtvovanju v službi za bližnjega, tem popolnejše bo kasneje

zmogla težke naloge, ki jih bode nosila na svojih ramah kot žena in mati.

Kje in kako se pa lahko udeležujejo krščanske žene in dekleta v usmiljeni ljubezni do bližnjega? Kako pomagati in lajšati gorje drugim, dandanes, ko v tej vsesplošni stiski sami komaj prebrodimo pomanjkanje?

Ni ravno denar in blago, kar ima največjo vrednost, akoravno je oboje mnogokrat neobhodno potrebno. Blagor usmiljenim... Je pa vinar uboge vdove, ki si ga je pritrjala od ust, na tehtnici dobrih del stokrat težji od cekinov bogatina. Miloščina, darovana iz obilja, premnogokrat vsiljuje mnenje, da se vse trpljenje da omiliti z denarjem.

So pa še druga pota ljubezni do bližnjega, za katera ni treba ne denarja, ne blaga — prinesejo pa neprimerno več zadovoljstva in blagoslova.

Glejte! Tam v sosesčini domuje stara, bolehná siarka ali samcat starček. Nikogar nima, ki bi se zanj brigal, ali se pa morda tudi nihče noče, ker od starega betežnega reveža pač ni pričakovati kakšne bogate zapuščine. Bolezen, starost in samevanje ga tare, neizprosna zima pritiska in povečuje gorje, komaj si še revež zakuri in skuha borno jesti.

Dekle, ki prav pojmi krščansko usmiljenje, najde pot do takega reveža. Pri svojem delu doma prištedi pol urice, pohiti lahkkih korakov v kočico, prime urno za delo, pospravi in pomije, prestele, očedi betežnega, nanosi drv in vode, skuha juhico in čaj iz domačih zdravilnih rož, ki naj lajša nadležen kašelj. Vedrega obraza vpraša po željah, najde tolažilne besede. Vesela novice razvedri starčka in smejoča mladost prisije kakor solnčni žarek prav do srca tolažbe potrebnega samotarja.

Tako delo je pač najplemenitejše dejanje — to je angelsko delo!

In zopet drugo leži bolni žena, mati številnih otročičev. Ves ta drobiž je prepuščen sam sebi. Nikogar ni, ki bi jih umil in počesal, jih zaposlil in pazil

lju. Pogled na razcapane kmete v verigah je podučil ubogo ljudstvo ob cesti, kako je s kmečko punto in kaj čaka celi kmečki stan od strani podivjane in kmečke krvi pijane gospode.

V Celju je bil po mestu nekak slovesen sprevod z ujetniki, katere so pometali v mestne ječe. Ranjenca na vozu so skrbno zložili, odkazana mu je bila bolniška postelja ter zdravniška pomoč. Schrattenbach je bil na vse kriplje radoveden, kdo je ta kmetavzarski plemenitaš, nad katerim si je hotel ohladiti svojo jezo in iztisniti iz njega vse podrobnosti kmečkega upora. Jetnike so pustili par dni v miru, da so se odpočili, predno so pričeli z zasliševanjem. Gosposki mladec ni maral dati niti na eno vprašanje odgovora. Poklicali so na pomoč natezalnico, ki mu tudi ni odprla ust, akoravno so mu pokali členki in je trpel z vso vdanostjo nadčloveške muke. Ker mučenje na natezalnici ni nič opravilo, je razbelil rabelj kleščce, da bi ščipal nesrečnika po prsni in mu razvezal s to peklenko muko jezik. Krvnik je odskočil, kakor bi ga pičila kača, ko je razgalil mladeniču prsa. Po prestrašenem od-

skoku je kriknil iz polnega grla in pokazal sodniku na odkritje. Domnevani plemič je bila v moškega preoblečena ženska — zopet nova zagonetka. Prekinili so mučenje, odvedli razkrinkano v ječo in javili zadevo okrožnemu poveljniku. Schrattenbach je bil ves iz sebe, ko je čul, da ima pod ključem junaško žensko mesto plemiča. Nekoliko se je zamislil, nato pa ukazal preiskovalnemu sodniku, naj skuša uganko razvozljati s pomočjo ostalih zajetih kmetov, enemu ali drugemu bodo že znane razmere v puntarski vojski.

Pri kmetih ni bila potrebna raba mučilnega orodja. Večina je poznala prav dobro kapitana Pavla Šterca, ki je bil po enoglasni izpovedi grajski kovač iz Lesičnega pod Pilštajnom in ne grof ali sploh plemenitnik. Nikdo ni znal, tudi s kruto pomočjo natezalnice ne, da bi se bila borila v prvih vrstah kmečke vojske v moškega preoblečena ženska.

Sodnija in okrožni poveljnik sta bila sedaj ravno tako pred nepremostljivim jarkom uganke, kakor pred dolgotrajnim zasliševanjem kme-

da živi ščuka v posameznih primerih do 3 sto let ali več.

Prof. L. Sabanejev v klasičnem delu »Ribe Rusije« pripoveduje, da so ujeli leta 1896 v Moskvi pri snaženju ribnika v Caricinu 2 metra dolgo ščuko z zlatim obročkom v škrgah. Na obročku je bilo pisano v starinski pisavi: »Spustil car Boris.« To se je moralo zgoditi pred letom 1611. Največjo do sedaj poznano ščuko je zaznamoval na isti način cesar Friderik II. Rdečebralec v nekem jezuru blizu Heilbrona leta 1230. Ujeli so jo z mrežo leta 1497, torej 267 let pozneje. Ta ščuka je bila skoraj bela od starosti, merila nad